

**วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30**

**Organizational Culture Affecting the Internal Quality Assurance in Schools under the
Office Secondary Educational Service Area 30**

ละคร เขียนชานาจ ¹⁾ และ เสาวনী สิริสุขศิลป์ ²⁾

Lakorn Khianchanat ¹⁾ and Saowanee Sirisooksilp ²⁾

¹⁾ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Department of Educational Administration, Faculty of Educational, Khon Kaen University

²⁾ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Assistant Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Educational, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับวัฒนธรรมองค์การและการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 3) ศึกษาวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครู จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับวัฒนธรรมองค์การและการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 อยู่ในระดับ “มาก” และภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านควมมีคุณภาพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความรู้สึเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ ส่วนระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การและการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับ “มาก” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. วัฒนธรรมองค์การที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ได้แก่ 1) ความมีคุณภาพ 2) ด้านความเอื้ออาทร 3) ด้านการมอบอำนาจ 4) ด้านการตัดสินใจ 5) ด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ พยากรณ์ได้ร้อยละ 83.80 สามารถเขียนเป็นสมการรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$\hat{Y} = 0.979 + 636*(X6) + 2.51**(X8) - 1.39**(X2) - 0.462**(X3) - 0.551**(X4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$\hat{Z}Y = 0.800 (Zx6) + 2.97 (Zx8) - 1.63 (Zx2) - 0.654 (Zx3) - 0.617 (Zx4)$$

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the level of organizational culture, and implementation of Internal Quality Assurance in schools, under the office of Secondary Educational Service Area 30, 2) to study the relationship between organizational culture, and the implementation of the Internal Quality Assurance in schools, under the office of Secondary Educational Service Area 30, and 3) to study the organizational culture affecting implementation of Internal Quality Assurance in schools, under the office of Secondary Educational Service Area 30. There were 2 target groups including the target group of 317 school administrators, and teachers. They were selected as Sampling. Data were analyzed by using Quantitative Analysis from Questionnaire which was tried out. The Reliability Coefficient was 0.92 Data were analyzed by Descriptive Statistic, and Inferential Statistic including the Frequency, Mean, Standard Deviation, Pearson Moment Coefficient Correlation, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The research findings found that:

1. The level of organizational culture, and implementation of Internal Quality Assurance in Schools, under the office of Secondary Educational Service Area 30, was in "High" level. The research findings found that the level of organizational culture, in overall, the average value was in "High" level. Considering each aspect, found that the highest level of average value, was the quality. The second order, was the decision making. The aspect with lowest level of average value, was the sense of belonging.

2. The level of implementation in Internal Quality Assurance of Schools, under the office of Secondary Educational Service Area 30, in overall, the average value was in "High" level as well. Considering each aspect, found that the highest level of average value, was the implementation according to developmental plan of Educational Management of schools. The second order, included the management of administrative system and information technology, and the establishment of annual report of Internal Quality Assurance with equal average value. The aspect with lowest level of average value, was the determination of Educational Standard of schools.

3. The relationship between organizational culture, and implementation of Internal Quality Assurance in schools, under the office of Secondary Educational Service Area 30, found that there was positive relationship between the organizational culture, and the implementation of Internal Quality

Assurance in schools, under the office of Secondary Educational Service Area 30, in "High" level in every aspect at .01 significant level.

4. The organizational culture could be able to predict the implementation of Internal Quality assurance of schools under the office of Secondary Educational Service Area 30, included: 1) the quality 2) the support, 3) the empowerment, 4) the decision making, and 5) the sense of belonging. The predictive coefficient or predictive power was 83.80 % .

Predictive Equation as Unstandardized Score

$$\hat{Y} = 0.979 + 636*(X6) + 2.51**(X8) - 1.39**(X2) - 0.462**(X3) - 0.551**(X4)$$

Predictive Equation as Standardized Score

$$\hat{Z}_Y = 0.800 (Zx6) + 2.97 (Zx8) - 1.63 (Zx2) - 0.654 (Zx3) - 0.617 (Zx4)$$

Keyword : Organizational Culture, The Internal Quality Assurance

บทนำ

สถานการณ์โลกในปัจจุบัน เป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีพลโลกที่ปฏิบัติเรียนรู้วัฒนธรรมและค่านิยมร่วมกันมากขึ้น ความเจริญทางเทคโนโลยีทำให้โลกมีการแข่งขันกันสูง ดัชนีความอยู่รอดในโลกขึ้นกับความรู้ความสามารถและคุณภาพจึงเรียกได้ว่าโลกใช้ความรู้เป็นฐาน พลโลกทุกคนได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ทุกคนต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ในโลกใบนี้อย่างชาญฉลาด ด้วยกระบวนการของการศึกษา [11] แนวคิดในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 7 มาตรา 48 ระบุว่า "ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง" คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจะเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ เกิดความมั่นคงและยั่งยืนนั้นผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในสถานศึกษาต้องมีการดำเนินงานที่มุ่งผลประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความตระหนัก และเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นระบบ [10] การประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งถือเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของคนในองค์กร สิ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

ในสถานศึกษาได้แก่วัฒนธรรมองค์การ เพราะเป็นรากฐานของความเข้าใจ ในการดำเนินงานของแต่ละองค์การ วัฒนธรรมองค์การมีผลต่อทัศนคติ ความเชื่อ การรับรู้ ความพึงพอใจในการทำงานของสมาชิก การมีทัศนคติที่ดีต่องาน และองค์การที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิผลให้กับองค์การมากที่สุด [3] ในด้านองค์ประกอบที่มีผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น คือการมีวัฒนธรรมองค์การ ที่ดี ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารและครู ซึ่งทุกคนในสถานศึกษา มีจิตสำนึกและความมุ่งมั่นร่วมกันที่จะทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐานตามกำหนดของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Davenport [12] เห็นว่าค่านิยมกับความเชื่อของคนในองค์กรนั้นมีอำนาจที่มีผลต่อรับรู้ในองค์กร ทั้งนี้เพราะองค์การประกอบไปด้วยคนซึ่งคิดและแสดงพฤติกรรมออกมา ตามอิทธิพลและความเชื่อของตนเอง และทุกคนได้เรียนรู้ที่จะมีวินัยของการพัฒนาตนเอง และมีการแลกเปลี่ยนถ่ายโอนความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำมาปฏิบัติจริง วัฒนธรรมองค์การที่ควรสร้างขึ้น ได้แก่ ความมุ่งประสงค์ขององค์การซึ่งใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงาน การมอบอำนาจในการตัดสินใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจ เพื่อบริหารสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ ความไว้วางใจให้ปฏิบัติงาน การยอมรับคุณค่าของบุคลากร

ความเอื้ออาทร และความหลากหลายของบุคลากร โดยให้ความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านทักษะและวิธีการปฏิบัติงาน [2]

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 มีโรงเรียนทั้งสิ้น 37 โรงเรียน จากการประเมิน คุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ได้รับความ ประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การ มหาชน) ผลการประเมินของสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารอบที่สอง (พ.ศ. 2549 - 2553) [9] ภาพรวมพบว่า สถานศึกษา ผ่านการประเมินคิดเป็นร้อยละ 70.37 ซึ่งผล การประเมินภายนอกในมาตรฐานด้านผู้เรียน คือ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็น ตามหลักสูตร พบว่า ภาพรวมยังไม่ผ่านเกณฑ์ การประเมิน จึงทำให้สถานศึกษาต้องเร่งพัฒนา การประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิผล โดยการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่การนำระบบการประกัน คุณภาพการศึกษามาเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน และต้องทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด วัันนี้อาจก่อให้เกิด ปัญหาในการดำเนินงานของสถานศึกษาได้ ดังนั้น การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในแต่ละแห่งให้ประสบความสำเร็จนั้น จึงมีความ แตกต่างกันไปบริบทของสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสามารถชี้วัด ถึงคุณภาพภายในและการประเมินภายนอกได้นั้น ความจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญอย่างมาก และสิ่งที่จะทำให้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ วัฒนธรรมองค์การ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญอย่างมากประการหนึ่งที่จะทำให้ การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะวัฒนธรรมองค์การเป็นสิ่งที่ฝังลึกลงสู่ความสำเร็จ จึงมีความจำเป็นที่ต้องตระหนักถึงความสำคัญ เพราะ

มีผลต่อการทำงานของคน อันจะส่งผลต่อความสำเร็จ ขององค์การสอดคล้องกับแนวคิด ของ Sergiovanni [14] ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ มีอิทธิพลต่อ พฤติการณ์บริหาร พบว่า วัฒนธรรมองค์การเป็นตัวการ ที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพฤติกรรมกรรมการบริหาร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวัฒนธรรมองค์การ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สามารถวิเคราะห์ปัจจัย ที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้อย่างเป็นระบบ เพื่อวางแผนพัฒนาปรับปรุง สถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและบริหารจัดการ การศึกษาได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมองค์การและ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม องค์การกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30
3. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ผู้บริหารจำนวน 97 คน และครูจำนวน 1,653 คน รวมทั้งสิ้น 1,750 คน ในโรงเรียน 37 โรงเรียน

2. **กลุ่มตัวอย่าง** กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) จากตารางของ Krejcie and Morgan [13] และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้ ผู้บริหารจำนวน 97 คน ครู 220 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 317 คน

3. **รูปแบบการวิจัย** การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษา วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ วัฒนธรรมองค์การ 8 ด้าน คือ 1) ความมุ่งประสงค์ของสถานศึกษา 2) การมอบอำนาจ 3) การตัดสินใจ 4) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา 5) ความไว้วางใจ 6) ความมีคุณภาพ 7) การยอมรับ 8) ความเอื้ออาทร

ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ การสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย โดย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การ และตอนที่ 3 เป็น

แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดย

5.1 ตรวจสอบความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

5.2 การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีความตรงและปรับปรุงแก้ไขเป็นปรนัย ตามอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเสนอไว้แล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร และครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือ ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ คือ 0.92

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามนำไปแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

6.2 ศึกษาวัฒนธรรมองค์การ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การ และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient)

6.4 วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 ภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา

เป็นรายด้านพบว่าด้านความมีคุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 มีความสัมพันธ์กันทางบวก

1.4 วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า มีองค์ประกอบวัฒนธรรมองค์กร 5 ด้านเท่านั้นที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดี คือ 1) ด้านความมีคุณภาพ 2) ด้านความเอื้ออาทร 3) ด้านการมอบอำนาจ 4) ด้านการตัดสินใจและ 5) ด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร โดยมี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับร้อยละ 0.916 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าการทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ร้อยละ 83.8 ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และที่อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$\hat{Y} = 0.979 + 636*(X6) + 2.51**(X8) - 1.39**(X2) - 0.462**(X3) - 0.551**(X4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$\hat{Z}Y = 0.800 (Zx6) + 2.97 (Zx8) - 1.63 (Zx2) - 0.654 (Zx3) - 0.617 (Zx4)$$

2. อภิปรายผล

2.1 วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ด้านความมีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นเพราะสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการทำงานกับบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีกิจกรรมที่ให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานด้วยความพอใจ มีแรงจูงใจในการทำงาน มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานของบุคลากร เช่น ให้ความรักความเมตตา ให้อิสระในการตัดสินใจ ให้กำลังใจ ให้การยอมรับผลงานผู้อื่นที่ประสบความสำเร็จเพื่อความมีคุณภาพของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ ในการทำงาน เมื่อทุกคนปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจจึงก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานขององค์การสอดคล้องกับ ลัทธิ เดชโยธิน [6] ที่ศึกษาวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ตามการรับรู้ของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า วัฒนธรรมองค์การและสภาพการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ตามการรับรู้ของบุคลากรในโรงเรียนพบว่า ปัจจัยวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ มีผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีผลอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้ดังนี้ วัฒนธรรมด้านความรู้สึกเป็นขององค์การ ด้านความไว้วางใจ ด้านมีคุณภาพ ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความเอื้ออาทร ด้านความมุ่งประสงค์ของโรงเรียนด้านการให้การยอมรับ ด้านการตัดสินใจ ด้านความหลากหลายของบุคลากร ด้านการมอบอำนาจ สอดคล้องกับ สมบัติ แสงพล [7] ศึกษาปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ :คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นพบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การมีความสัมพันธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับสูงถึง 8 ปัจจัยเรียงตามลำดับ จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ความมีคุณภาพ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ และความหลากหลายของบุคลากร

2.2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 7 มาตรา 48 ระบุว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง” ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ เกิดความมั่นคงและยั่งยืนนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาต้องมีการดำเนินงานที่มุ่งผลประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความตระหนัก และเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นระบบ สอดคล้องกับ ธงชัย หมิ่นสา [4] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปี ด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา และด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ทุกด้าน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกเนื่องมาจากการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อมุ่งให้เกิดคุณภาพมากที่สุดเพื่อเป็นหลักประกันตนเอง

ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน มีความเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ สอดคล้องกับ มานิตย์ เมธานุกภาพ [5] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 พบว่า วัฒนธรรมองค์การทุกแบบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

2.4 วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรต้น คือวัฒนธรรมองค์การและตัวแปรตามคือการทำงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่ามีองค์ประกอบวัฒนธรรมองค์การ 5 ด้านที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดี คือ 1) ด้านความมีคุณภาพ 2) ด้านความเอื้ออาทร 3) ด้านการมอบอำนาจ 4) ด้านการตัดสินใจ และ 5) ด้านความรู้ลึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ ซึ่งการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 จะมีวัฒนธรรมที่ปฏิบัติตามแล้วจะส่งผลให้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาวัฒนธรรมองค์การดังกล่าวให้มีอยู่ในสถานศึกษา อันเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับ Alvesson [6] กล่าวถึงลักษณะของวัฒนธรรมองค์การว่ามีลักษณะสำคัญดังนี้ 1) พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำของสังคมได้ (Observed behavioral regularities) เมื่อสมาชิกในองค์การได้มีโอกาสพบปะ มีปฏิสัมพันธ์กัน จะมีการใช้สิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ อย่างเดียวกัน ได้แก่ ภาษา ค่านิยม ประเพณี พิธีการ

ที่คล้ายคลึงกันและปฏิบัติตามกันมา 2) บรรทัดฐาน (Norms) เป็นมาตรฐานของพฤติกรรมในกลุ่มที่ปฏิบัติร่วมกัน บรรทัดฐานเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมกลุ่มเพื่อให้ผลการปฏิบัติมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของบุคคลในองค์กร 3) ค่านิยมที่เด่นชัด (Dominant values) องค์กรสนับสนุนและคาดหวังให้สมาชิกในองค์กรเสนอค่านิยมหลักสอดคล้องกับ กระบวนการครบทุก [1] ที่ศึกษาวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อ องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มย่อยที่ 4 พบว่า วัฒนธรรมองค์กรที่สามารถพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มย่อยที่ 4 ได้แก่ 1) ความมีคุณภาพ 2) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร 3) การยอมรับ 4) เป้าหมายหน่วยงาน และ 5) ความไว้วางใจ แต่อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมองค์กรด้านการมอบอำนาจ ด้านการตัดสินใจและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ที่มีค่าพยากรณ์เป็นค่าลบ แสดงว่าสถานศึกษามีวัฒนธรรมดังกล่าวเป็นค่าบวก อยู่ในระดับมากจะทำให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในลดลงซึ่งตรงกันข้ามผลการวิจัยค่าพยากรณ์เป็นค่าลบกลับทำให้ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับสารทฤษฎีโสภณ [8] ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่าวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนลักษณะมีมติเน้นการเห็นตรงกันข้าม ที่มีสมการพยากรณ์เป็นค่าลบ แสดงว่าโรงเรียนที่มีวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนดังกล่าวข้างต้นมีค่าบวก อยู่ในระดับมากจะช่วยยกระดับประสิทธิผลของโรงเรียนให้สูงขึ้นได้ แต่หากโรงเรียนมีวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนลักษณะก้าวร้าวมีมติเน้นการเห็นตรงกันข้าม ซึ่งมีค่าลบจะทำให้ประสิทธิผลของโรงเรียนลดลงได้ สำหรับตัวแปรอีก 3 ด้านคือ 1) ด้านความมุ่งประสงค์ขององค์กร 2) ด้านการไว้วางใจ และ 3) การยอมรับ ถูกคัดออกจากสมการ เนื่องจากทดสอบความสัมพันธ์

แล้วไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาอาจจะกำหนดจุดหมายของสถานศึกษาไว้ในระยะสั้น ๆ ไม่มีความชัดเจนเพียงพอ ไม่มีการประชาสัมพันธ์และ ขาดความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายจนทำให้บุคลากร ขาดความไว้วางใจและไม่ยอมรับในจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ขาดความเชื่อมั่นในผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1.1 ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเร่งพัฒนาระดับวัฒนธรรมองค์กร โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความมีคุณภาพด้านความเอื้ออาทร ด้านการมอบอำนาจ ด้านการตัดสินใจ และด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่เป็นปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้อยู่ในระดับมากหรือพัฒนาให้ถึงมากที่สุด

1.2 ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรเร่งพัฒนาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการ และสาธารณชน

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ควรจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันของบุคลากรในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 เกี่ยวกับการดำเนินการตามแนวทางการประกันคุณภาพภายใน ทั้ง 8 ด้านให้มีระดับที่สูงขึ้นเท่าเทียมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 30 เซึ่งคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ จัดกลุ่มสนทนา เพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อเท็จจริงของควมมีคุณภาพของสถานศึกษาและมีผลงานที่เห็นเป็นเชิงประจักษ์

2.2 ควรศึกษาวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในลักษณะกรณีศึกษา เพื่อให้เห็นตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

[1] กรรณิกา อัครปฐม. **วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา**กลุ่มย่อยที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2554.

[2] เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรมธรรม. **ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคณะวันออก. วารสารการบริหารการศึกษา, 1(1), 55-70. 2550**

[3] ชานูซี่ ยิปง. **ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 24(2), 83-102. 2556**

[4] ธงชัย หมื่นสา. **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาภายในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3. รายงานการศึกษาระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2552**

[5] มานิตย์ เมธานภาพ. **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 2551**

[6] ลัทธิ เดชโยธิน. **วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ตามการรับรู้ของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. รายงานการศึกษาระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2550**

[7] สมบัติ แสงพล. **วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้: คณะสัตวแพทยศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2552**

- [8] สาทร ภูมิไธษิษฐ์. **ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- [9] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **ผลการประเมินการศึกษารอบที่สอง (2549-2553) บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553
- [10] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 3.** กรุงเทพฯ: สำนักงาน. 2545
- [11] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553
- [12] Davenport, T. H., and Prusak, L. **Working knowledge: How organizations manage what they know.** Cambridge, MA: Harvard Business School Press. 1998
- [13] Krejcie, R.V.and D.W.,Morgan.“Determining Sample Size for Research Activities”, *Journal of Educational and Psychological Measurement.* 1970.
- [14] Sergiovanni, T.J., & Robert, J.S. **Supervision Human Perspectives.** 4th ed. New York: McGraw-Hill. 1992